

[Dræbye]

sagnet om, at problemstillingen vil blive behandlet i det nedsatte udvalg, der jo bl. a. – og det lægger vi også megen vægt på – skal beskæftige sig med bl. a. indvandrerens ret til at komme til at stemme ved de kommunale valg. Vi fik jo fra statsministeren i debatten om dem et tilsagn om, at dette ville blive taget op, sådan at det kunne afklares inden næste kommunalvalg, og jeg går ud fra, at dette tilsagn fortsat eksisterer.

Så jeg skal konkluderende sige, at på trods af min skuffelse, ikke over at man er imod et forslag, som vi har fremsat, men over, at man ikke rigtig synes at argumentere konsekvent ud fra sin egen opfattelse af tingene, skal jeg takke for behandlingen her og håbe, at vi om ikke nu så i hvert fald i forbindelse med behandlingen af de senere ændringer af den kommunale valglov får gennemført en meget rimelig, men måske ikke særlig stor ændring i den kommunale opstillingsmetode.

Birthe Nielsen (SF):

For at der ikke skal være nogen misforståelse, vil jeg da godt sige både til hr. Dræbye og til fru Mimi Jakobsen, at vi fra SFs side er udmærket tilfreds med den opstillingsform, vi har i vores parti. Hvordan andre partier ønsker deres, er ikke det, jeg sådan set har plæderet for. Det, jeg mener, er bare, at loven, som den har været indtil nu, har fungeret udmærket. Jeg har imidlertid også sagt, at jeg er villig til at se på den i udvalget, så jeg har ikke været negativ, men jeg har måske ikke givet udtryk for den store positivitet, fordi jeg ikke har følt, det har været noget problem.

Flemming Jensen (KF):

Hr. Dræbyes tale må jo have gjort et stort indtryk, for nu nærmer vi os oxfordmødets karakter, og jeg er også nødt til at sige, når hr. Dræbye nævner, at de i kommunal henseende to største partier har taget klart afstand, at jeg har ikke gjort det, men jeg har peget på en række problemer i dette, og jeg har afslutningsvis sagt, at det nok var fornuftigere at se det i sammenhæng, når forslaget kom.

Dræbye (RV):

Jeg skal lige sige til hr. Flemming Jensen, at jeg er ked af, at jeg kom til at træde i det,

men jeg havde ud fra min almindelige regnefærdighed fundet ud af, at venstre og socialdemokratiet var de kommunalt set største partier – ikke i Københavns amt, det ved jeg godt.

Derudover skal jeg lige sige tak til fru Birthe Nielsen og så sige yderligere, at det måske var rigtigt at tænke også på andres rettigheder, andres muligheder, og ikke kun på sine egne, når man behandler sådan et forslag.

Birthe Nielsen (SF):

Jeg tror, hr. Dræbye skulle lytte lidt mere til, hvad jeg siger. Jeg har netop de to andre gange, jeg har været heroppe, sagt, at det ikke har været noget problem i vores parti, men hvis der er andre partier, der ønsker en ændring, kan det da være i orden for dem, og det vil vi se på i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om foderstofkontrollen og foderstofbranchens økonomiske forbindelser med landbruget.

[Af Bjørn Poulsen (SF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 109. Fremsat 25/3 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugsministeren (Erik Holst, fg.):

Jeg må meddele tinget, at det er på landbrugsministerens vegne, jeg her fremlægger

[Landbrugsministeren]

hans synspunkter på det beslutningsforslag der er fremsat.

Det foreliggende beslutningsforslag fra SF er meget omfattende og indeholder mange tekniske detaljer. Jeg finder det derfor rigtigst, at den nærmere drøftelse af forslaget sker i tingets landbrugs- og fiskeriudvalg. Til brug ved dette arbejde vil jeg tilstille udvalget et udførligt notat med en punktvis gennemgang af mine kommentarer til beslutningsforslaget, og jeg vil på nuværende tidspunkt indskrænke mig til nogle almindelige bemærkninger.

Regeringen deler fuldt ud forslagsstillernes ønske om, at de foderstoffer, der anvendes i den danske husdyrproduktion, skal være så gode og så sunde som muligt, og at der skal være ordnede forhold også på foderstofmarkedet. En drøftelse af de mange enkeltheder, som indeholdes i forslaget, kan forhåbentlig skabe en nyttig afklaring af problemer, der gennem længere tid har været fremme i forskellige sammenhænge.

Om beslutningsforslaget kan jeg i øvrigt sige, at der på flere hold arbejdes intenst med problemerne omkring sundhedsmæssige kriterier for foder. Vi har for området som helhed endnu ikke det tilstrækkelige grundlag for at tage stilling, og det må derfor være fortsat forskning, der skal bringe os videre.

Som eksempel på allerede opnåede resultater af et omfattende forsknings- og forsøgsarbejde kan jeg nævne, at der fra nytår vil ske en udvidelse af deklaraionspligten for foderstoffer med bl. a. aminosyrer. Dette vil betyde en væsentlig forbedring for forbrugerne, men vil nok også øge produktionsomkostningerne, og det vil stille større krav til statens foderstofkontrol. Dette sidste »men« gælder i bred almindelighed for ethvert øget krav på foderstofområdet, fordi de øgede omkostninger i den sidste ende bæres af forbrugerne, landmændene. Der må derfor ske en afvejning af værdien af forslag om forbedringer i forhold til de øgede omkostninger for husdyrbrugserhvervet.

Jeg skal ikke foregribe drøftelserne under udvalgsarbejdet, men blot sige, at det foreliggende beslutningsforslag berører ting, som kan betragtes som betydningsfulde i spørgsmålet om foderets sundhedsmæssige beskaffenhed. Som den nærmere begrundelse i notatet til landbrugs- og fiskeriudvalget må jeg imidlertid anse det for uhensigtsmæssigt at

opfordre regeringen til at gennemføre lovforslag m. v., for hvilke der endnu ikke foreligger tilstrækkelig sagligt grundlag. Jeg kan derfor ikke tiltræde beslutningsforslaget i den foreliggende form.

Westh (S):

Vi er enige med forslagsstillerne om, at det er et vigtigt problem, de her peger på, og det er da også fremgået tydeligt af den debat, der har været i landbrugskredse i vinterens løb. Mange af spørgsmålene, som rejses i dette forslag, er rejst af praktiske landmænd. Det er vigtige problemer, men det er også vanskelige og svært overskuelige problemer. Vi er derfor enige med landbrugsministeren i den arbejds metode, han foreslår, at han tilstiller udvalget et grundigt notat, hvorefter vi tager det op i udvalget, og vi vil med interesse deltage i arbejdet dér.

Niels Anker Kofoed (V):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede her i salen, har jeg påtaget mig opgaven at give udtryk for venstres synspunkt vedrørende dette beslutningsforslag.

Jeg må først sige til SF, at jeg er mest imponeret over, med hvilken perfektionisme man har formet dette beslutningsforslag. Det ser i hvert fald ud til, at nogle af dem, som står bag SF, har forstand på disse ting. Så meget om dette som kompliment til forslaget som sådant.

Men det principielle ligger jo i, at det ikke er så længe siden vi fik en foderstoflov, og den i sig selv var det vanskeligt at få gennemført, fordi der er så mange detaljer, der skal tages hensyn til, og også fordi de kontrolforanstaltninger, man gerne vil have, skal bygge på et forskningsresultat, som er anvendeligt. Efter mit kendskab til disse ting har man ikke nået nok gennem de analysemetoder, som findes, til, at man med sikkerhed kan anvende disse ting.

Jeg kan bare sige, at én ting er ret væsentlig i foderstofloven, og det er, hvem der har ansvaret. Ansvar er tydeligt placeret hos sælgeren, og jeg har godt set i dagspressen, at der har været en vis kritik af de forskellige foderstoffer, fordi landbrugets mekanisering og tekniske udvikling gør, at man køber meget foderstof færdigt. Dette beslutningsforslag er nok for detaljeret at arbejde videre

[Niels Anker Koføed]

med, men så vidt det er mig bekendt, arbejder man stadig væk i foderstofudvalget på forbedrede analysemetoder, således at man kan få så stor en sikkerhed som muligt for varens kvalitet.

Må jeg til slut sige, at det første, man skal definere, er: hvad er kvalitet? Og man har ikke fået nogen sikkerhed for, hvad der er kvalitet. Så vil jeg for øvrigt sige, at dyrene er nok de bedste til at skønne, hvad kvalitet er. Nu skal man ikke fare alt for meget ud i kontrolforanstaltninger, for med mit kendskab til fodring må jeg sige, at hvis man ser på sine dyr, kan man nok se, hvordan foderet virker. Man skal ikke tro alt for meget på kontrolforanstaltninger og analysemetoder. De kan være en hjælp, men man skal ikke tro, at det er ligesom Bibelen; man skal ikke tro på alt, hvad der står i den.

Grove (KF):

Jeg må sige, at det er et, især i starten, meget omhyggeligt udarbejdet forslag, og alle de tal, man nævner, FFA-tallene, peroxidaltallene, anisidintallene osv., er vældig interessante i mange forbindelser, men man skal være vældig godt uddannet, hvis man skal have ret meget ud af, at disse tal står på fodermidlerne, for betydningen af dem afhænger jo af mange andre ting: foderets opbevaring, dyrenes konstitution osv. Jeg vil meget nødig med min uddannelse drage nogle konklusioner af nogle tal, der er opgivet på foderstoffer. Det er ikke det eneste afgørende for landmændene, hvis man får gennemført det, der bliver krævet her; jeg er lige ved at sige, at foderstof så vil blive lige så dyrt som medicin. Det er nogle kolossalt store udgifter, man må regne med at landmanden får til det foder, der bliver leveret.

Vi kan bare tænke på hele det siloanlæg, der skal stilles an, hvis man skal opbevare foderet adskilt, indtil alle prøverne er lavet og godkendt.

Jeg har også lagt mærke til, at man fra SFs side lægger op til, at foderstoffirmaet skal stille krav om opbevaring ude hos landmændene. Jeg tror, der vil blive stillet nogle temmelig store krav, hvis man skal gennemføre disse garantiordninger, og jeg må da indrømme, at opbevaring ude på landet har stor betydning. Man kan godt levere et væl-

dig godt foder, men bliver det opbevaret forkert, kan der hurtigt ske vækst og omdannelser af forskellige ting, uden at man kan sige, at foderet var dårligt, da det blev leveret. Det kan godt have været i orden.

Generelt må jeg sige om dette forslag, at det er så vidtgående, at vi ikke kan gå ind for det, men vi imødeser da med glæde oplysningerne fra landbrugsministeren, og vi vil gerne deltage i udvalgsarbejdet.

Halvgaard (FP):

Fremskridtspartiet er enig med SF i, at foderets kvalitet, beskaffenhed og indhold har afgørende betydning ikke alene for kvæggets trivsel og frugtbarhed, men også for, hvad der findes senere hen i maden, og derfor bør det være en selvfølge, at forbrugeren, i dette tilfælde landmanden, har krav på at få alle oplysninger og analyser angående foderets indhold.

Man har i EF-Kommissionen og EF-Parlamentet beskæftiget sig med direktiver vedrørende både blandede og ublandede foderstoffer. Desværre er ikrafttrædelsesdatoen mig bekendt udsat gang på gang, idet det har været vanskeligt at omsætte fællesbestemmelserne i EF til nationale bestemmelser.

Som medlem af EF indordner Danmark sig naturligvis under de direktiver, der gives i EF, og det har Danmark også gjort. Hvis folketinget imidlertid vedtager dette beslutningsforslag, vil det efter min mening skabe konkurrenceforvriddning EF-landene imellem. Forslaget er efter vor opfattelse alt for vidtgående og vil også betyde, at man pålægger landbrugserhvervet yderligere økonomiske byrder. Det ønsker fremskridtspartiet ikke, og derfor kan vi ikke støtte dette forslag.

Janne Normann (RV):

Vi deler den opfattelse, at det er meget væsentligt, også for vores eksport, at vi får sikret fødevarernes kvalitet så godt, som det overhovedet er muligt. Vi har ved behandlingen af dette beslutningsforslag særlig været optaget af bemærkningerne om, at man skal skærpe bøderne for sundhedsmæssige kvalitetsmangler, og vil gerne have nærmere belyst, om vi kan finde en rimelig ansvarsplacering for de kvalitetsmangler, der måtte forekomme.

[Janne Normann]

Vi er også optaget af bemærkningerne om, at der skal lægges større ansvar på foderstoffirmaerne for leverancer af skadelige foderstoffer. Der er jo i den senere tid faldet nogle ganske interessante domme i den slags sager.

Men forslaget er nok meget skrappt. Jeg skal ikke sige endeligt ja eller nej til det, men bare sige, at der er en del ting i forslaget, som vi vil se på med stor interesse.

Alfred Hansen (DR):

Jeg vil gerne takke forslagsstillerne for forslaget, ikke sådan at forstå, at vi i alle enkeltheder fra retsforbundets side kan støtte forslaget, men jeg føler, at der kan være vældigt behov for en drøftelse i udvalget vedrørende de mange ting, som SF lægger op til med dette forslag. Og med ministerens oplysning om et notat in mente og en velvillig indstilling også fra socialdemokratiets ordførers side med hensyn til en drøftelse af disse ting vil retsforbundet også gå positivt ind i denne drøftelse.

Det er klart, at der må være en vis kontrol med de fødevarer, som vi sender på markedet, så der ikke i disse fødevarer er noget, der tenderer mod at være uacceptabelt til menneskeføde, og derfor vil naturligvis også den fodring, som dyrene er udsat for, være afgørende for kødets kvalitet. Det er jo netop dette kvalitetskrav, vi må stille til ethvert fødevareremiddel.

Jeg vil godt spørge ministeren med hensyn til produktansvar, om det ikke er sådan, at der også efter gældende lov er et produktansvar, sådan at der i tilfælde af, at den producerede vare ikke svarer til de krav, vi måtte stille, kan blive tale om, at producenten yder erstatning.

Bjørn Poulsen (SF):

Det er jo altid rart, når man kan takke adskillige ordførere for mange pæne ord. Det skal da ikke være nogen hemmelighed, at dette ikke er et forslag, jeg har lavet selv; lad det være oplyst. Vi er heldigvis et parti, der er meget bredt, og vores folk på landbrugsområdet er nogle meget, meget dygtige mennesker. Det er også derfor, jeg nok må sætte spørgsmålstegn ved nogle af de ting, som ordførerne har sagt med hensyn til, om det er noget, der kan lade sig gøre, og også at der er nogle meget store økonomiske proble-

mer ved det. Der tror jeg nemlig man tager fejl.

Allerførst vil jeg sige tak til ministeren. Vi kunne jo ikke være i markedsudvalget begge to på én gang, men jeg vil da sige tak til miljøministeren, fordi han holdt en smuk tale, og jeg synes, det var meget positivt, at vi kunne få et notat. Foderstofloven er jo et område, som er meget, meget stort, og jeg tror nok, det vil være meget positivt, at landbrugs- og fiskeriudvalget får et notat, så man får kigget på de ting, som vi har peget på, og så håber jeg også, at der er nogle up to date-oplysninger med hensyn til, hvorledes det går på andre områder inden for foderstofbranchen.

Jeg er glad for den udvidelse, som ministeren oplyste sker med hensyn til deklarationen den 1. januar 1981, og jeg håber da, at der er flere ting i fremtiden, man kan være glad for. Jeg synes, at vi ligesom af respekt for eksperterne ind imellem kommer lidt bagud. Det er, ligesom vi ikke rigtig tør noget på nogle områder, uden at eksperterne – og helst så mange som overhovedet muligt – har sagt, at dette er langt det bedste.

Ekspert er jo rådgivere, og vi kan kigge på et område, hvor eksperter slet ikke er enige, lad os tage a-kraftområdet. Jeg er overbevist om, at vi ikke har så store problemer, men samme slags problemer i spørgsmålet om foderstofkvalitet, tilsætningsstoffer o. lign.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Westh, sagde, at det var vanskelige problemer, og det har jeg sådan set også omtalt. Derfor synes jeg nok, det er væsentligt, at vi en gang imellem her i folketinget diskuterer disse problemer, og det er jo ikke noget, vi gør ret tit. Jeg tror ikke, bortset fra nogle enkelte skriftligt eller mundtligt besvarede spørgsmål, at foderstofproblemerne har været diskuteret, så længe jeg har været i folketinget, og derfor mener jeg nok, at vi bør benytte denne lejlighed til under det efterfølgende udvalgsarbejde at få en debat om disse ting. Jeg synes, det vil være udmærket.

Hr. Niels Anker Kofoed var inde på, at forslaget er perfektionistisk, og det er jeg enig i – det er et godt forslag – og han omtalte samtidig det, som jeg talte om før med hensyn til eksperterne ved, at analysemetoderne ikke er gode nok. Der er vi altså ikke enige. Jeg ved godt, at der er eksperter, der

[Bjørn Poulsen]

siger, at analysemetoderne ikke er gode nok, men der er også andre, der siger, at de er gode nok, og dette er altså en afvejning af, hvilke eksperter man skal tro på. Vi mener, at på nuværende tidspunkt kan vi på langt de fleste områder få en ganske glimrende analyse.

Så kan man også stille spørgsmålet, og det er der flere der har gjort: hvor stor er den økonomiske belastning for landmanden? Jeg tror, man overvurderer den. Jeg tror virkelig, man overvurderer den. Der er ingen tvivl om, at er der nogen, der har nemt ved at ændre deres produktion, deres forretningsgang, er det virksomhederne. Stilles der nye krav, er det fantastisk hurtigt, man ændrer sin produktion, sin forretningsgang. Det har vi set hele vejen igennem. Det er det, der altid sker. Derfor tror jeg ikke på, at konsekvenserne er så store, som mange ordførere har ment, og derfor er jeg ikke bange for at have stillet forslaget. Jeg er naturligvis heller ikke interesseret i, at fødevarer i dette land skal koste det hvide ud af øjnene, men jeg er interesseret i, at vi får nogle fødevarer, som vi med 100 pct.s sikkerhed ved er gode nok, og jeg synes, at på det punkt i hvert fald har den danske landmand haltet meget langt bagefter. Det synes jeg virkelig han har, for det er ikke altid de store krav, han har stillet med hensyn til, hvad han putter i grisene. Bare den gik deruda, og bare de hele tiden fik den normale vægttilgang, var problemet såmænd løst.

Hr. Grove rejste spørgsmålet om opbevaringen på ejendommen, som der naturligvis skulle stilles krav til, hvis foderstofvirksomhederne skulle have et større ansvar. Selvfølgelig skal der være nogle krav med hensyn til, hvorledes foderstoffer skal opbevares. Det er stadig væk et led i fødevarerækeden, og derfor skal der være nogle krav for, hvorledes man behandler dem, hvorledes man opbevarer dem, og hvorledes man giver dem videre. Derfor synes jeg, det er en helt naturlig ting, at man stiller nogle krav til landmændene. Det er klart, at det koster noget økonomisk, men det vil i langt de fleste tilfælde være en engangsinvestering, og derfor kan det ikke være det store problem.

Hr. Halvgaard fra fremskridtspartiet talte meget smukt om EF og konkurrenceforvrinding og om, at landbruget ikke skal have flere byrder. Dertil må jeg sige, at naturligvis

skal landbruget ikke have flere byrder end nødvendigt, men jeg mener altså, at det på dette område er nødvendigt, og hvis hr. Halvgaard mener det, han siger om fødevarernes kvalitet, må han også mene det samme, ellers er det så ulogisk, at det halve kan være nok.

Så er der det spørgsmål, som fru Janne Normann rejste, om de erstatningssager, vi har set for nylig, og det er da også rigtigt, at på et eller andet tidspunkt kommer sådan en erstatningssag igennem. Jeg synes bare, man skal lægge mærke til én ting, og det er, at den har været meget længe undervejs, og den arme landmand, som har siddet med det store tab her i flere år, har jo fået nogle økonomiske problemer. Det hjælper ikke noget at ryste på hovedet, for han har haft problemer.

Så var der hr. Alfred Hansen fra retsforbundet. Da vi jo ved, at hr. Alfred Hansen kommer fra Fyn, burde ikke mindst han, der peger på sagen om dialdrin, som vi havde sidste år, være meget interesseret i, at den slags ting ikke sker mere, heller ikke på Fyn. Derfor regner jeg da med, at i hvert fald på det område har jeg retsforbundet med mig.

Alt i alt må jeg sige, at der er sagt mange pæne ting om dette forslag. Man har haft nogle betænkeligheder angående de økonomiske problemer, der muligvis kunne opstå, men jeg tror, man overdriver. Jeg tror ikke, at de økonomiske konsekvenser er så store, som man har ment. Jeg skal naturligvis takke for den behandling, forslaget har fået indtil nu, og jeg vil i hvert fald endnu en gang takke ministeren for, at vi får det nævnte notat.

Så skal jeg til sidst meget utraditionelt, fordi vi er et utraditionelt parti, og det samme gælder venstresocialisterne, på deres vegne sige, at de i princippet støtter forslaget. Ordføreren fra VS har andet at lave på nuværende tidspunkt.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Først må jeg beklage, at jeg havde overvurderet mine egne evner med hensyn til hurtigløb; jeg troede, jeg kunne have gjort markedsudvalget færdig og været her i salen, inden første behandling begyndte, men jeg er glad for, at jeg ved hjælp af en kollega har fået givet regeringens svar på denne forespørgsel.

[Landbrugsministeren]

Hr. Alfred Hansen stillede mig det spørgsmål, om der ikke også i foderstofbranchen eksisterer produktansvar, og det er klart, at det gør der. Det er der efterhånden adskillige domme der er bevis for at der gør. Mange af vanskelighederne i den slags sager beror imidlertid på, at det er meget svært at placere ansvaret i mange af de sager, som har været fremme, og derfor tager de også ganske lang tid ved domstolene, sådan som hr. Bjørn Poulsen var inde på. Et typisk eksempel er det, som også blev nævnt af hr. Bjørn Poulsen, nemlig spørgsmålet om dialdrin. Det er ganske vist ikke sket, medens jeg har været i landbrugsministeriet, men jeg har hørt og læst om, at her placerede man ansvaret hos en udenlandsk eksportør, og det er jo altid svært at drage udenlandske eksportører til ansvar i sager af denne karakter, specielt når den udenlandske eksportør nærmest selv mener at kunne bevise, at denne dialdrin ikke stammer fra det pågældende land. Den stammer heller ikke fra vort land, og derfor har man selvfølgelig meget store vanskeligheder med at placere ansvaret i den slags sager.

Jeg vil gerne sige til hr. Bjørn Poulsen, som sagde, at man ikke altid skulle lade eksperterne råde, at nu har jeg indtryk af, at eksperterne har rådet hr. Bjørn Poulsen ganske gevaldigt i forbindelse med udformningen af dette forslag til folketingsbeslutning; han er i hvert fald ikke ked af at lytte til eksperterne, er det mit indtryk. Han sagde oven i købet, at han ikke selv havde lavet forslaget. Derfor tror jeg, at det også vil være nyttigt for udvalget at lade sig rådgive af de eksperter, som vi i landbrugsministeriet og andre statslige institutioner råder over med hensyn til de her rejste spørgsmål.

Det er vigtigt – heri er jeg fuldstændig enig med hr. Bjørn Poulsen – at vi får nogle fødevarer, der er gode nok, de skal være 100 pct. i orden. Men så siger hr. Bjørn Poulsen noget, som jeg er fundamentalt uenig med ham om. Han siger: her halter danske landmænd ganske gevaldigt bagefter. Jeg vil vove den påstand, som jeg tidligere har fremsat her i det høje ting: der findes intet land i verden, der har en højere standard med hensyn til kontrol med fødevarerne, og det er bl. a. det, der er årsagen til, at danske landbrugsvarer i konkurrence med alle andre landbrugsvarer uden undtagelse handles til højere priser end andre landbrugsprodukter.

Derfor må jeg tilbagevise hr. Bjørn Poulsens opfattelse, at vi er i en dårlig situation på dette område; det er vi bestemt ikke. Tværtimod er vi i en betydelig bedre situation end de fleste andre lande. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi ikke skal undersøge mulighederne for, at den kan blive endnu bedre.

Bjørn Poulsen (SF):

Det skal bare være to ting. For det første tror jeg nok, at ministeren ligesom overfortolker mig. Jeg sagde, at landmændenes indstilling med hensyn til fødevarernes kvalitet og det, de puttede i, har haltet noget bagefter.

Lad mig så sige en anden ting. Jeg vil pege på det, vi har skrevet i forslaget, at hvis vi havde haft en skærpet kontrol med indførsel af foderstoffer, var dialdrinsagen aldrig opstået. Det er nok et af de områder, hvor vi i første række skulle prøve ligesom at stramme reglerne op, så vi undgår den slags ting i fremtiden.

Ellers skal jeg sige tak for landbrugsministerens bemærkninger om forslaget. Jeg tror nok, at landbrugsministeren og jeg er enige meget langt henad vejen.

Med hensyn til eksperterne kan det godt være, jeg har udtrykt mig en lille bitte smule forkert, men jeg vil sige det på den måde, at man her i landet har noget med, at det er enkelte eksperter, man altid hører efter. Det, det drejer sig om her, er, at man gerne en gang imellem må gå utraditionelle veje, og det tror jeg også man kan gøre på dette område. Måske ved nogle af de unge mennesker på landbohøjskolen, som har gennemgået hele deres uddannelse, også efterhånden noget. Man behøver ikke at have været ekspert i 20 år for at vide noget om dette. Jeg tror nok, man ind imellem skal tænke på, at ungdommens fantasi og ekspertise mange gange kan være bedre end den, de eksperter har, der måske har siddet lidt for mange år i det. Jeg tror nok, at det ville være rart med nytænkning også på dette område.

Niels Anker Kofoed (V):

Nu drøfter vi jo så meget eksperter, og selvfølgelig er der en tendens til, at man godt kan lide de eksperter, der udtrykker den holdning, man selv har, mens de eksperter,

[Niels Anker Kofoed]

der ikke udtrykker den holdning, man selv har, er man ikke så glad for.

Men jeg er lidt bange for hr. Bjørn Poulsens tro på, at kontrolforanstaltninger og analysemetoder kan klare alting. Én ting er i hvert fald sikker: varen bliver ikke billigere, jo flere kontrolforanstaltninger man laver. Ved hr. Bjørn Poulsen, hvad en foderstofanalyse koster? Hvem skal betale det? Det skal forbrugeren, og i sidste ende bliver det måske også fødevarerforbrugeren, der skal betale det.

Jeg ved ikke, hvor stor sikkerheden er, for hvis vi nu tager svineproduktionen, hvor meget foder blandes der hjemme, hvor meget bruges der hjemme? Hvor meget er landmandens eget foder? At tænke sig, at man skal lave kontrolforanstaltninger, så man også skal godkende, hvordan foderstoffet opbevares på primærbedrifterne! At tænke sig at skulle have sådanne arbejdstilsynsfolk med kasketter på til at gå rundt og se, om dette foder er opbevaret forsvarligt! Ja men hr. Bjørn Poulsen: kan man ikke se, i hvis interesse det er at foderet er godt? Det er vel deres, der anvender det. Man ser helt bort fra, at de, der anvender foderet, også er interesseret i, at dette foder er godt. Den, der sælger foderet, er også interesseret i, at foderet har en høj kvalitet, for ellers kan han ikke sælge foder igen. Man skal passe på ikke at have den tyrkeretro, at bare vi får kontrolforanstaltninger og analyser, så er alting godt. Den tror jeg ikke på. Analyser, all right, men man skal nok slå koldt vand i blodet, for der er en pris. Det er meget nemt at sidde som ekspert på landbohøjskolen og ønske alt muligt. Det er der stillinger i. Det er der penge i. Men hvem skal betale? Det er dem, der skal bruge fødevarerne. Jeg troede ikke, at SF ville være med til sådan kunstigt at fordyre fødevarerne mere end nødvendigt.

Bjørn Poulsen (SF):

Det er klart, at man kan tage et enkelt problem ud, som hr. Niels Anker Kofoed gjorde. Men lad mig så sige det på en anden måde: den del af landmandens egen foderblanding, der kommer udefra, kunne i hvert fald godt være sikret mod den slags ting, som vi var ude for på Fyn sidste år. Det vil sige, at dér ville en analyse under alle omstændigheder være nødvendig. Det foretages

ikke i dag – eller også glemte man i hvert fald at foretage den på Fyn.

Grove (KF):

Nu taler man meget om analyser, men det eksempel, hr. Bjørn Poulsen her nævner, er jo et meget specielt eksempel. Alle de deklARATIONstal, man nævner her, har intet med det at gøre. Det er helt andre tal, og man kender jo ikke engang normtallene. Det siger forslagsstillerne jo også selv, idet man siger, at der foreslås endvidere udvidet forskning med det formål hurtigt at få nogle normtal. Det er egentlig utroligt, at man vil have det på, når man ikke engang aner, hvad normtallene er. For mange af disse normtal gælder, kan jeg sige, at de afhænger af dyrenes konstitution osv. Mange andre ting spiller ind. Selv om man får det sat på, giver det ikke særlig gode oplysninger, mindst for landmanden, for han skal næsten være ekspert på det felt. Men selv om de tal stod på, ville det være meget svært for mig som dyrlæge at sige: det er foderets skyld. Der er mange andre ting, der skal tages i betragtning, for at man har noget gavn af det. Og vi kender altså ikke de normale normtal endnu. Jeg kunne forstå, hvis man sagde: lad os få noget forskning på dette, så vi kan lære noget mere om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om generelt forbud mod flysprøjtning.

[Af Bjørn Poulsen (SF) m. fl.].